
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 5

grudzień 2007

Rada Biblioteczna

10 grudnia 2007 r. odbyło się posiedzenie Rady Bibliotecznej, które dotyczyło przede wszystkim wniosków awansowych na stanowisko kustosa dla Agnieszki Kowalczyk i Agnieszki Kowalczuk oraz na stanowisko starszego bibliotekarza dla Renaty Rogowskiej.

Członkowie Rady Bibliotecznej pozytywnie zaopiniowali w głosowaniu tajnym wnioski o awans.

Omówiony został także problem zbyt małych środków finansowych na prenumeratę baz elektronicznych oraz konieczność dokonania w każdym roku wyboru, które ze źródeł elektronicznych będą nadal kupowane, a z których BG PW musi zrezygnować.

Przedstawiciel Wydziału Geodezji i Kartografii dr Zdzisław Kurczyński zaprezentował członkom Rady pierwsze pozytywne oceny i komentarze pracowników i studentów po przejściu przez BG PW Biblioteki Wydziału Geodezji i Kartografii.

Omówiono wyjazd studyjny bibliotekarzy z systemu biblioteczno-informacyjnego i Biblioteki Głównej do bibliotek uczelni technicznych na Łotwie, Litwie i w Estonii. Dyrektor BG PW skomentowała wystawę „15 listopada 1915” zorganizowaną przez Muzeum PW i BG PW z okazji Dnia Politechniki Warszawskiej. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem osób zwiedzających. Podobny sposób prezentowania ciekawych zbiorów będzie kontynuowany.

Biblioteka Główna otrzymała materiały na CD ROM wykorzystywane w systemie kształcenia na odległość OKNO. Ta kolekcja zostanie opracowana i udostępniona w wersji elektronicznej w Bibliotece Cyfrowej.

Biblioteka Główna otrzymała propozycję zagospodarowania nowych pomieszczeń, które powstałyby po zadaszeniu dziedzińców. Zespół pracowników BG PW przedyskutował wstępną propozycję rozwoju biblioteki i zagospodarowania uzyskanych w przyszłości pomieszczeń.

Obrady Rady Bibliotecznej prowadził przewodniczący prof. Sławomir Tumański.

Materiały są prezentowane w linku Rada Biblioteczna na stronie domowej BG PW.

(G.K.)

Audyt

Na przełomie października i listopada BG PW uczestniczyła ogólnouczelnianym procesie oceny funkcjonowania administracji PW. Obowiązek przeprowadzenia oceny wynika ze Statutu PW, a jej celem jest lepsze zrozumienie zadań wykonywanych przez poszczególne jednostki, a także zidentyfikowania działań i elementów, które wymagają naprawy.

Ogólnouczelniane formularze oceny nie oddają specyfiki zasad działania systemu biblioteczno-informacyjnego PW, co utrudnia proces oceny, a także nie pozwala na pełne wykorzystanie wniosków z niej płynących. Mimo to, przeprowadzono ocenę w pełnym zakresie tj. podległy jej wszystkie jednostki BG: oddziały, filie i biblioteki DS.

Ustalono, że większość postulatów dotyczących działań doskonalących zgłoszonych podczas poprzedniego audytu została zrealizowana (np. poprawa bezpieczeństwa pracowników, zapewnienie warunków dla podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poprawa zasad współpracy pomiędzy jednostkami). Wśród działań niezrealizowanych pozostała przede wszystkim poprawa warunków lokalowych (w tym modernizacja klimatyzacji).

Wśród działań doskonalących zgłoszonych w obecnej ocenie wyróżnić należy działania zmierzające do poprawy koordynacji funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego (w tym objęcie systemem ALEPH wszystkich bibliotek w sieci, współpraca jednostek systemu przy tworzeniu bibliografii publikacji pracowników PW), zapewnienie lepszej komunikacji z czytelnikami, modernizacja pomieszczeń.

Ponownie zgłoszono postulat opracowania zasad przeprowadzenia oceny BG w pełni adekwatnych do specyfiki zadań tej jednostki.

(J.S.)

Wystawa

W katalogu imprez związanych z listopadowymi Dniami Politechniki mocnym akcentem wyróżniła się zorganizowana przez Bibliotekę Główną i Muzeum PW wystawa „15 listopada”. Dotyczyła ona wyjątkowego okresu w dziejach uczelni – lat 1915-1920

– czasu kształtowania się i tworzenia jej pełnej autonomii i niezależności.

Dobór eksponatów miał być w zamierzeniu organizatorów świadectwem zaangażowania i determinacji społeczeństwa polskiego w walce o polską wyższą szkołę techniczną. Kompozycja ekspozycji odzwierciedlała periodyzację tych działań – od dokumentów związanych z powstaniem i działalnością Szkoły Przygotowawczej do Instytutu Politechnicznego przez Warszawski Instytut Politechniczny do wydarzeń z 15 listopada 1915 r. Tego dnia w przemówieniu inauguracyjnym pierwszy rok akademicki Zygmunt Straszewicz - pierwszy rektor uczelni - powiedział: „*Ogłaszam Wam rozpoczęcie pierwszego roku akademickiego, w którym mowa polska po raz pierwszy będzie się rozlegała w tych murach*”.

Wystawę uzupełniały publikacje pierwszych – mianowanych w 1919 r. – profesorów Politechniki. Fragmenty ekspozycji były również dostępne w formie cyfrowej na stronie internetowej biblioteki. Po zamknięciu wystawy eksponaty zostały wpisane w plany digitalizacji w Bibliotece Cyfrowej PW.

Zapisana w słowach i utrwalona w dokumentach historia uczelni prezentowana była w Sali Katalogowej w dniach od 15 do 22 listopada. W uroczystym otwarciu wzięły udział władze uczelni oraz liczni goście. Wystawę odwiedziło około 200 osób. Wpisy do Księgi Pamiątkowej oraz bezpośrednio reakcje gości świadczą o potrobie przybliżania historii uczelni zarówno tym, którzy są z nią związani od dawna, jak i ludziom młodym, którzy dopiero poznają jej bogate tradycje. Przewodnikami po wystawie były: Jolanta Kucharska, Alina Połocka oraz Hanna Zdunek.

(A.P., H.Z.)

IATUL

16 listopada 2007 r. w Bibliotece Głównej Politechniki Krakowskiej odbyło się spotkanie przedstawicieli Zarządu IATUL z przedstawicielami POLBIT (nieformalnej grupy tworzonej przez biblioteki uczelni technicznych).

Dyskutowano na temat zadań IATUL, nowych form jej działań, a także oczekiwań członków IATUL w tym zakresie. Podstawą do dyskusji na temat celów i sposobu funkcjonowania POLBIT było prezentacja dyr. Jolanty Stępnia *POLBIT – The Polish way of technological university libraries' cooperation*. Prezentacja jest dostępna pod adresem www.bg.pw.edu.pl/dokumenty. Pełne sprawozdanie ze spotkania zamieszczono w EBIB nr 10/2007 (91)

<http://www.ebib.info/2007/91/a.php?kaczmarczyk>

(J.S.)

Sprawy pracownicze

W ostatnim kwartale 2007 r. miało miejsce kilka przyjemnych wydarzeń w Bibliotece Głównej. Do wydarzeń tych należy zaliczyć fakt wyjątkowo dużej w tym roku liczby przyznanych nagród (38 osób otrzymało nagrody z funduszu 1% oraz z uczelnianego funduszu nagród). Ponad 27 osób otrzymało podwyżki uposażenia zasadniczego lub dodatków funkcyjnych.

Od października 2007 r. lektorat w zakresie terminologii zawodowej prowadzony jest w dwóch grupach (poziom zaawansowany i średni), dzięki czemu więcej osób może uczestniczyć w zajęciach, które odbywają się w godzinach pracy i są bezpłatne.

19 grudnia 2007 r. odbyło się spotkanie świąteczno-noworoczne emerytowanych i obecnych pracowników systemu biblioteczo-informacyjnego PW. Mimo, że uczestniczyło w nim mniej osób niż w roku ubiegłym, to należy je uznać za udane, gdyż pozwoliło spotkać się osobom, które na co dzień nie mają ku temu okazji. Pozostaje mieć nadzieję, że składane w tym dniu życzenia pomyślności i zdrowia spełnią się wszystkim obecnym i nieobecnym na spotkaniu.

(J.S.)

Aleph

Na przełomie 2007/2008 r. zostały dokonane znaczące dla niektórych podbibliotek, a przede wszystkim dla czytelników zmiany w systemie. Dotyczy to: Wypożyczalni z wolnym dostępem na Antresoli, Filii BG Biblioteki Wydziału Chemicznego, Filii BG w Płocku, DS Akademik, DS Babilon.

Zmiany polegają na wprowadzeniu samodzielnych przedłużeń wypożyczeń przez czytelników oraz na możliwości ustawienia się w kolejce do książek wypożyczonych.

Mimo, iż zmiany te nie zostały podane do ogólnej wiadomości to czytelnicy dość szybko „wykryli” nowe możliwości i natychmiast zaczęli je stosować.

(grkiw)

Oddział Opracowania

Rok 2007 upłynął w Oddziale Opracowania nie tylko łona codziennej pracy jaką jest katalogowanie dokumentów, ale również na intensywnych szkoleniach, zarówno pracowników BG PW oraz bibliotek sieci PW jak również zaprzyjaźnionych bibliotek w Polsce. Dodatkowo Oddział Opracowania był wizytowany przez pracowników bibliotek naukowych we Lwowie oraz Durban University of Technology.

Najintensywniejsze szkolenia przebiegały w okresie przejścia BG PW na nową wersję Aleph'a. Śmiało można

powiedzieć, że większość pracowników BG PW oraz pracowników systemu biblioteczo-informacyjnego zgłosiła się do naszego Oddziału w celu praktycznego zapoznania się z modułem katalogowania. Ponadto migracja katalogu centralnego NUKAT do nowej wersji Virtui spowodowała dodatkowe szkolenia i konsultacje pracowników współpracujących z centrum NUKAT (katalogerów i kopistów).

W listopadzie rozpoczęło się szkolenie 2 pracowników Biblioteki Wydziału Chemicznego celem którego było przygotowanie kolejnej Filii BG PW do podjęcia pełnej współpracy z Centrum NUKAT. Szkolenie trwało 4 tygodnie i zakończyło się nadaniem uprawnień Małgorzacie Szymańskiej i Małgorzacie Waczyńskiej do wprowadzania danych do katalogu centralnego NUKAT. Obie Panie mają już na swoim koncie kilka rekordów KHW i pełnych opisów bibliograficznych przyjętych do katalogu NUKAT

Również w listopadzie zgłosił się do Oddziału Opracowania pracownik BG Politechniki Lubelskiej Jarosław Gajda, który w Lubelskiej Bibliotece Cyfrowej będzie się zajmował opisem dokumentów zarówno w formacie Dublin Core jak i MARC21 w katalogu centralnym NUKAT. Spotkanie miało charakter zajęć warsztatowych w trakcie których omówiono zasady wypełniania formatu dla dokumentów cyfrowych i zapoznano p. J.Gajdę z pracą w module Redaktora na oprogramowaniu dLibra.

Oddział Opracowania miał przyjemność gościć pracownika Durban University of Technology. Pani Trish Gierke pełni w bibliotece w Durbanie funkcję katalogera i była zainteresowana wymianą doświadczeń w zakresie opracowania zbiorów i organizacji pracy w Oddziale Opracowania.

Oddział Opracowania dwukrotnie gościł w tym roku pracowników bibliotek naukowych ze Lwowa. Spotkania miały charakter szkoleniowy. Za pierwszym razem było to zapoznanie z oprogramowaniem Aleph 16, które zostało zakupione przez macierzystą bibliotekę wizytujących Oddział Opracowania bibliotekarzy. Następne spotkanie podzielono na 2 dni. Jeden dzień poświęcono na opracowanie rzeczowe, tworzenie swobodnych słów kluczowych, zakładanie kartotek wzorcowych itd. Następnego dnia zajęto się opracowaniem formalnym dokumentów i omówieniem zasad współpracy z Centrum NUKAT w przypadku kopiowania rekordów z katalogu centralnego NUKAT.

(M.W.)

Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów

W grudniu 2007 r. Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów razem z Oddziałem Czasopism zakończył

skontrum czasopism - format JII. W czasie kontroli ujawniono brak 285 wol. i 275 zeszytów. Są to braki względnie ujawnione po raz pierwszy.

Inwentaryzacja czasopism tego formatu została przeprowadzona po raz pierwszy od kilkadziesiąt lat. Rozliczenie i zakończenie skontrum wymagało ujednoczenia danych inwentarzowych czasopism gromadzonych w kilku odrębnych bazach, a także ich weryfikacji. Zidentyfikowano liczne nieprawidłowości w istniejących zapisach, które będą wymagały poprawienia w roku 2008.

(I.R.)

Przetarg na remont klimatyzacji

W listopadzie ub.r. został ogłoszony przez Administrację Centralną PW przetarg nieograniczony na **Wykonanie robót remontowych instalacji klimatyzacyjnej w Bibliotece Głównej**. Termin składania ofert przez wykonawców został wyznaczony na dzień 6.12.2007 r. Ofertę złożyła jedna firma. Przy badaniu złożonej oferty Komisja Przetargowa stwierdziła jej niezgodność ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia i pomimo zaproponowanej przez wykonawcę korzystnej ceny, postanowiła ofertę odrzucić. Tym samym przetarg został unieważniony.

8 stycznia 2008 r. ponownie ogłoszono przetarg - na niezmiennych warunkach. Otwarcie ofert przewidziane jest 30 stycznia. Należy mieć nadzieję, że tym razem zgłosi się wystarczająca liczba wykonawców i Komisja Przetargowa będzie mogła dokonać wyboru firmy, która sprawnie wyremontuje znajdującą się w bardzo złym stanie klimatyzację w Bibliotece.

(S.P.)

Informacje Społecznego Inspektora Pracy

7 stycznia 2008 r. z Uczelnianego Laboratorium Badań Środowiskowych wpłynęło Sprawozdanie z Badań Nr 8004/29/2007"PW" dotyczące pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach BG PW oraz w pomieszczeniach Filii BG na ul. Narbutta 86. Pomiary wykonano 12 października i 19 października 2007 r. zgodnie z procedurą badawczą PB.0.01 wyd. 4 z dnia 14.06.2005 oraz normą PN-EN 12461-1:2004

Pomiary wykazały, iż 57 punktów pomiarowych nie spełnia wymagań normy PN-EN 12464-1:2004.

Wyniki badań zamieszczono na stronie domowej BG pod adresem:

<http://www.bg.pw.edu.pl/materialy/BHP/>

10 stycznia 2008 r. odbyło się spotkanie z Dyrekcją w sprawie poprawy doświetlenia wskazanych przez Uczelniane Laboratorium Badań Środowiskowych stanowisk pracy.

Poruszono także sprawę postępu prac Komisji ds. oceny ryzyka na stanowisku pracy. Ocena ryzyka zawodowego nie może być czynnością jednorazową, ale musi być ciągłym procesem zapewniania pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy. Ostateczny termin opracowania kart oceny ryzyka zawodowego został wyznaczony na 20 stycznia 2008 r.

11 stycznia 2008 r. SIP otrzymał opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grójcu informującą, iż Nestle Waters Polska S.A. Oddział Dar Natury w Warszawie Zakład Produkcyjny w Częstochowie, produkujący naturalną wodę źródłaną w systemie 5-cio i 3-galonowym, spełnia wymagania sanitarne zgodnie z Ustawą o Bezpieczeństwie Żywności i Żywienia z dnia 25 sierpnia 2006r. (DZ.U.Nr 171 poz. 1225).

Wyniki analizy wody znajdują się na stronie: <http://www.bg.pw.edu.pl/materialy/BHP/>

Porównanie składników mineralnych wody Dar Natury, Nałęczowianki i Muszynianki.

Woda mineralna	Kationy	Aniony
Dar Natury (mg/dm sześcienny)	Ca 87,17 Mg 14,58 Na+ 10,8 K+ 1,8	Wodorowęglany 332,50 Krzemionka – nie podano Chlorki 8,20 Fluorki 0,22
Nałęczowianka (mg/l)	Ca 108,2 Mg 21,9 Na+ 10,0 K+ 2,2	Wodorowęglany 439,3 Krzemionka 22,1 Chlorki 7,0 Fluorki 0,3
Muszynianka	Ca 152,7 Mg 154,9 Na+ 59,8 K+ 5,3	Wodorowęglany 1351,9 Krzemionka - nie podano Chlorki 8,59 Fluorki - nie podano

(V.F.)

Spotkanie bibliotek wydziałowych

24 października 2007 r. na spotkaniu pracowników systemu bibliotecznego – informacyjnego PW omawiano następujące kwestie:

- zasady funkcjonowania i uzupełniania Biblioteki Cyfrowej PW
- ofertę OIN w zakresie szkolenia doktorantów
- przygotowania obchodów Święta Zmarłych oraz Dnia Politechniki
- 28 listopada 2007 r. - spotkanie dotyczyło:

- analizy wykorzystania w bibliotek systemu w okresie zapisów I roku w porównaniu z poprzednimi latami
  - omówienia wstępnych wyników przeprowadzonego na uczelni audytu i sposobu oceny bibliotek systemu
- (J.S.)

SZKOLENIA I WARSZTATY

NUKAT

14 listopada 2007 r. w Centrum NUKAT odbyło się spotkanie poświęcone katalogowaniu starych druków w katalogu centralnym NUKAT. W pierwszej części spotkania zaprezentowany i omówiony został format MARC21 dla starych druków, który dostępny jest na stronie www.nukat.edu.pl (O nas - Wykaz danych – Format MARC21). Na skutek dyskusji, która wywiązała się w trakcie prezentacji formatu niezbędne poprawki i uzupełnienia zostaną jeszcze wprowadzone do pliku dostępnego na stronie NUKAT. Drugą część warsztatów poświęcono na szczegółowe omówienie zasad i organizacji współpracy bibliotek z Centrum NUKAT.

Do udziału w spotkaniu zaproszone zostały przede wszystkim osoby opracowujące stare druki w bibliotekach katalogujących w NUKAT oraz te biblioteki, które do tej pory nie wprowadzały danych do katalogu centralnego, a są zainteresowane podjęciem współpracy z Centrum NUKAT.

Spotkanie zakończyła prezentacja nowej strony domowej NUKAT, która została podzielona na dwie zakładki. Mamy więc teraz interfejs dla czytelnika oraz odrębne wejście dla osoby katalogującej. Na stronie dla użytkownika wyszukane dokumenty prezentowane są w jednym formacie, natomiast kataloger ma dodatkowo do wglądu rekordy KHW. Wszystkie opisy bibliograficzne, bez względu na interfejs jaki wybierzemy, zaopatrzone są u dołu rekordu w linki do bibliotek posiadających w swoich zbiorach poszukiwane przez czytelnika dokumenty. Obecnie te linki są uporządkowane według nazw województw. Strona dla osoby katalogującej posiada dodatkowo nowe narzędzie umożliwiające pobieranie danych przez Schowek do katalogów lokalnych - Marc Repository. Ten sposób kopiowania rekordów przeznaczony jest dla bibliotek, które nie mają statusu biblioteki naukowej i w związku z tym nie mogą podjąć współpracy z Centrum NUKAT. Biblioteki zainteresowane pobieraniem danych w ten sposób muszą skontaktować się z NUKAT w celu rejestracji użytkownika.

Udział w spotkaniu wzięły: Violetta Frankowska, Małgorzata Kapica, Małgorzata Wornbard oraz Hanna Zdunek.

(M.W.)

BazTol

W dniach 19-20 listopada 2007 r. w BG Politechniki Poznańskiej odbyło się spotkanie zespołu testowego projektu BazTol. Warsztaty przeprowadzono w trzech blokach tematycznych:

- Prezentacja oprogramowania do wprowadzania danych do portalu BazTol (Krzysztof Ober, Jakub Bajer)
- Wypracowanie zgodności oprogramowania z instrukcją katalogowania (Dorota Buzdygan)
- Ćwiczenia praktyczne z katalogowania zasobów sieciowych w programie BazTol (Maria Adamkiewicz-Krocak).

W spotkaniu uczestniczyły Agnieszka Celej i Marta Sadowska.

(M.S.)

W dniach 7-8 stycznia 2008 r. w BG Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, odbyły się warsztaty, w których udział wzięli redaktorzy, recenzenci, koordynator i administratorzy projektu BazTol. W programie spotkania zaplanowano też zwiedzanie nowego budynku Biblioteki Głównej.

Program warsztatów obejmował:

- Wyszukiwanie zasobów w sieci do portalu (Lidia Derfert-Wolf)
- Ocena jakości źródeł internetowych na potrzeby portalu BazTol (Bożena Bednarek-Michalska)
- Katalogowanie zasobów sieciowych w portalu BazTol (Maria Adamkiewicz-Krocak)
- Zarządzanie kolekcją i wprowadzanie danych w ujęciu organizacyjnym w portalu BazTol (Joanna Pomianowicz).

W warsztatach uczestniczyły: Elżbieta Owczarczyk, Agnieszka Celej i Marta Sadowska.

(M.S.)

Narodowy Zasób Biblioteczny

W dniach 5-12 grudnia 2007 r. w Krakowie odbyło się szkolenie z zakresu **Ochrony dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń**. Szczegółowo omówione zostały prawno-organizacyjne elementy ochrony dóbr w prawie międzynarodowym i polskim w aspekcie historycznym. Szczególny nacisk położony został na ochronę dóbr kultury na wypadek konfliktów zbrojnych. Przedstawione zostały także zagrożenia dla światowego dziedzictwa kulturowego. Planowane przedsięwzięcia związane z ochroną zbiorów na wypadek pożaru i powodzi zostały omówione na przykładzie zbiorów zgromadzonych na Wawelu i w Muzeum Narodowym w Krakowie. Przedstawiciel Wydziału Kryminalnego Małopolskiej Komendy Wojewódzkiej Policji przedstawił problem związany z kradzieżą dóbr kultury oraz zanalizował stan bezpieczeństwa zbiorów w Polsce. Ostatnim tematem szkolenia było przedstawienie struktury organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej oraz Krajowego Systemu

Ratowniczo-Gaśniczego. W szkoleniu wzięły udział Jan Zaleski.

(J.Z.)

Biblioteki cyfrowe

6 grudnia 2007 r. odbyły się w Toruniu czwarte warsztaty z cyklu **Biblioteki cyfrowe**. Była to impreza towarzysząca konferencji **Open Access** zorganizowanej przez EBIB i jednocześnie spotkanie użytkowników oprogramowania dLibra. Warsztaty prowadzili pracownicy Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, autorzy oprogramowania dLibra, w którym działa zdecydowana większość polskich bibliotek cyfrowych.

Adam Dudczak w prezentacji *Automatyczne grupowanie wyników wyszukiwania w bibliotekach cyfrowych* omówił problem grupowania wyników wyszukiwania i przedstawił działanie nowej wyszukiwarki (produkt Politechniki Poznańskiej) Carrot2 (<http://carrot2.org>). Wyszukiwarka Carrot2 umożliwia grupowanie wyszukiwań w oparciu o jeden atrybut, wiele atrybutów, a także grupowanie z wykorzystaniem treści publikacji. Ma otwarty kod źródłowy i jest stale ulepszana. W przyszłości będzie wdrożona w dLibrze i w FBC (Federacji Bibliotek Cyfrowych). Agnieszka Lewandowska omówiła *Systemy identyfikacji obiektów cyfrowych w środowisku sieciowym*. Marcin Werla w wystąpieniu *Rozproszone systemy uwierzytelniania użytkowników* przedstawił różnicę między procesem uwierzytelniania (weryfikacja tożsamości osoby, urzędnika lub usługi biorącej udział w wymianie danych) a autoryzacją (proces sprawdzania czy dany o podmiot o już ustalonej tożsamości ma prawo dostępu do zasobów, do których chce się dostać). W referacie omówione zostały też metody i sposoby realizacji uwierzytelniania oraz system Shibboleth (<http://shibboleth.internet2.edu>) opracowany w ramach programu Internet2 w USA. Shibboleth pozwala na łączenie baz użytkowników i ich selekcję np. na podstawie listy instytucji. W nowej wersji dLibry, zgodnej z protokołem SAML będzie możliwe wykorzystanie konta z zewnętrznego systemu w bibliotece cyfrowej i odwrotnie. Celem jest budowa federacji (w znaczeniu Shibboleth) kolejnych bibliotek cyfrowych przechodzących na dLibrę. W przyszłości możliwe też będzie wykorzystanie zewnętrznych baz nie tylko do autoryzacji w bibliotekach cyfrowych, ale też do dostępu do innych materiałów.

Agnieszka Lewandowska zaprezentowała Federację Bibliotek Cyfrowych (<http://fbc.pionier.net.pl>), której celem jest ułatwienie wykorzystania zasobów polskich bibliotek cyfrowych i repozytoriów, zwiększenie ich widoczności w Internecie oraz udostępnienie użytkownikom Internetu zaawansowanych usług sieciowych opartych na zasobach polskich bibliotek cyfrowych. Podstawą działania FBC są otwarte standardy. Uczestnictwo w projekcie jest bezpłatne i nie wymaga

przekazywania publikacji cyfrowych na rzecz FBC. Federacja przedstawia też plany digitalizacyjne bibliotek cyfrowych i zestawienia potencjalnych duplikatów. Na temat rozwiązania sprawy duplikatów wywiązała się dyskusja. Stwierdzono, że jedynie stare druki i inne cenne egzemplarze ze względu na zabezpieczenie zbiorów mogą być digitalizowane w kilku egzemplarzach. W wersji 4.0 dLibry planowane jest wprowadzenie mechanizmu automatycznego wykrywania duplikatów w postaci alarmowego ostrzeżenia w Aplikacji Redaktora w trakcie wprowadzania potencjalnego duplikatu. Przedstawianie planów digitalizacji pozwoli uniknąć niepotrzebnych dubletów.

Na temat przechowywania postaci archiwalnej skanów i konieczności opracowania rozszerzeń biblioteki cyfrowej, umożliwiających przechowywanie i zarządzanie postaciami archiwalnymi mówił Marcin Werla. Przedstawił projekt Krajowego Magazynu Danych (KMD), systemu przechowywania danych, wiarygodnego, bezpiecznego, szyfrowanego, rozproszonego, z wieloma fizycznymi punktami dostępu i wieloma replikami. KMD będzie to zdalny, wirtualny, logiczny system plików z wieloma centrami rozproszonymi po całym kraju, dający pewność składowania danych przy niskich kosztach. Projekt ma zostać zrealizowany w 2009 r. Na razie jest już 8 uczestników projektów, m.in. Politechniki: Białostocka, Gdańska, Częstochowska, Łódzka, Wrocławska, a także Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Aktualnie dostępne są już serwery umożliwiające pilotażową lokalizację. Uczestnicy projektu będą korzystać z KMD bezpłatnie. Pozostali użytkownicy będą musieli wносить opłaty. System KMD będzie wyposażony w aplikację dostępową. W dLibrze, w aplikacji redaktora zostanie dodana opcja umożliwiająca automatyczne archiwizowanie w KMD. Jest to szeroki projekt, który obejmie różne zbiory, a nie tylko zasoby bibliotek cyfrowych i repozytoriów.

Bardzo ciekawym punktem warsztatów była prezentacja Marcina Werli na temat nowości w nowej wersji dLibry – 4.0. Zmiany będą w obszarach zabezpieczeń, wyszukiwania, aplikacji redaktora i aplikacji czytelnika oraz tzw. zmiany ogólne. Zwiększona zostanie wydajność serwera i aplikacji czytelnika. Dodany zostanie aplet do wyświetlania publikacji DjVu, będzie możliwy dostęp do treści publikacji w postaci czystego tekstu. W obszarze zabezpieczeń możliwa będzie autoryzacja tylko po numerze IP (bez konieczności logowania na konto). Zabezpieczone zostaną publikacje DjVu. Będzie można np. zablokować wybrane publikacje przed kopiowaniem przez anonimowego użytkownika, wydrukiem czy pobieraniem archiwum ZIP.

Dla redaktorów zapewniona zostanie możliwość wyszukania i pobierania opisów przez protokół Z39.50 a także przesyłanie publikacji z zadaniem opóźnienia, np.

w godzinach nocnych. Wprowadzone też zostaną różne konfiguracje importu MARC dla poszczególnych języków. Dla czytelników zostaną dodane rozwiązania zgodne z trendem Library 2.0 czyli:

Sieciowy profil użytkownika

Ulubione publikacje

Oceny publikacji

Tagi prywatne

Tagi publiczne

Eksport listy publikacji

Po wystąpieniu przedstawicielki Centrum Nukat na temat katalogu i bibliotek cyfrowych, jakości danych, dostępu do informacji i do dokumentów wywiązała się dyskusja na temat ujednoczeń, synchronizacji pewnych części opisu oraz kontroli ze strony Nukatu. Zdecydowana większość użytkowników dLibry była przeciwna wprowadzeniu np. gotowych słowników słów kluczowych i „jedynych słuszych rozwiązań” jako sprzecznych z duchem Web 2.0 i nie odpowiadających potrzebom bibliotek cyfrowych dostępnych dla wszystkich użytkowników Internetu. Podkreślono, że 75% ruchu w bibliotekach cyfrowych pochodzi z wyszukiwarek. Użytkownicy trafiają bezpośrednio z Google, praktycznie nie wykorzystują słowników i nie przywiązują uwagi do sztywnych reguł opisu. Zamiast sztywnych i trudno modyfikowalnych słowników atrybutów takich jak słowa kluczowe, zaproponowano generowanie słownika według zapytań użytkowników.

W warsztatach wzięły udział Małgorzata Wornbard i Maria Miller.

(M.M.)

MARC 21

11 grudnia 2007 r. Biblioteka Uniwersytecka zorganizowała warsztaty dotyczące **Formatu MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu kartograficznego**. Format ten został opracowany przez pracowników Centralnej Biblioteki Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN: Dorotę Gazićką, Grażynę Dudzićką oraz Irenę Grzybowską. Głównymi zagadnieniami jakie omówiono były: jednostka opisu, pola stałej długości, strefa tytułu i odpowiedzialności oraz strefa danych matematycznych i opisu fizycznego. Zwrócono uwagę na stopień trudności określenia opisywanej jednostki: mapy samoistnej, mapy głównej z mapami pobocznymi, mapy wydanej i sprzedawanej z dokumentami towarzyszącymi, zestawu map oraz ich odmian, globusów, atlasów jednotomowych oraz map, profili i atlasów współwydanych, wieloczęściowych dokumentów kart z których żadna nie jest nadrzędna, atlasów wielotomowych i ich rodzajów.

Najwięcej trudności może sprawić bibliotekarzom ustalenie kodu postaci fizycznej dokumentu w polu 007, formy fizycznej obrazu teledetekcyjnego, a w polu 008 ustalenie kodu rzeźby terenu czy też kodu odwzorowania. W oparciu o normy amerykańskie polscy naukowcy

przetłumaczyli specjalistyczne, oryginalne nazwy kodów odwzorowania.

Nowością było stwierdzenie, że w przypadku braku dokładnego oznaczenia tytułu można w polu 245 stosować przygotowany przez siebie substytut tytułu ujęty w nawias kwadratowy. Stosuje się również dużą liczbę uwag (w polu 500), które mają na celu szybkie zidentyfikowanie dokumentu. Jest to ważne ze względu na fakt używania przez wydawcę podobnych określeń w różnych formach graficznych.

Pokazany został łatwy sposób stosowania wzorów matematycznych w celu obliczania wartości liczbowej skali. Omówiono rodzaje skali, a także pola 034 i 255, w których zapisuje się wartość skali na różne sposoby. Dowiedzieliśmy się jaki wzór należy stosować kiedy skala nie jest podana. Przedstawiono także jednostki miar (mili, wiorst, cali itp.). Szczegółowo omówiono strefę opisu fizycznego (pole 300). Polecono nam również literaturę: *Wprowadzenie kartografii i topografii* J. Paślowskiego, prace z teledetekcji J.A. Ciołkosza oraz podręczniki J.R. Olędzkiego. Na koniec spotkania Bożena Rogoźnicka (BUW) zaprezentowała zasady współpracy z katalogiem centralnym NUKAT.

W warsztatach z ramienia Biblioteki Głównej PW uczestniczyły: Violetta Frankowska, Małgorzata Kapica, Jolanta Kucharska, Małgorzata Wornbard.

(M.K.)

Doskonalenie umiejętności dydaktycznych

12 grudnia 2007 r. w BG PW odbyło się szkolenie ***Doskonalenie umiejętności dydaktycznych pracowników biblioteki***, przeprowadzone przez dr Krzysztofa Pierścieniaka, zorganizowane przez Agencję Szkolenia i Promocji Kadr. Spotkanie dotyczyło następujących zagadnień:

- znaczenia kompetencji dydaktycznych i organizacyjnych w pracy edukacyjnej z dorosłymi,
- psychologicznego uwarunkowania procesu dydaktycznego, którego podmiotem jest dorosły,
- efektywnych rozwiązań metodycznych związanych z procesem nauczania dorosłych.

W szkoleniu uczestniczyli pracownicy BUW, BG Politechniki Łódzkiej, systemu bibliotecznoinformacyjnego Politechniki Warszawskiej. Bibliotekę Główną PW reprezentowali: Anna Tonakiewicz, Grażyna Komorowska, Marta Sadowska, Agnieszka Celej, Joanna Kamińska i Jacek Trojanowski.

(M.S.)

KONFERENCJE

Międzynarodowe Targi Książki

W dniach 10-14 października 2007 r. odbyła się we Frankfurcie największa na świecie impreza targowa związana z książkami - Frankfurter Buchmesse. W

tegorocznej imprezie wzięło udział 7500 wystawców ze 108 krajów świata.

Widok hali targowej

Stanowiska wystawców

Targi zajmują ogromny teren. Poruszać się po nim można pieszo, a kiedy brakuje sił można skorzystać z wewnętrznego transportu (mikrobusy). Dotarcie do odległych hal ułatwiają też ruchome chodniki.

Celem wyjazdu na Targi było zapoznanie się z najnowszymi propozycjami wydawców, a szczególnie z wydawnictwami elektronicznymi – e-książkami.

Przedstawiciel firmy *Starkmann* Martin Illman przedstawił bardzo ciekawą ofertę z punktu widzenia naszych potrzeb. Dostawca zapewniał o wysokiej jakości firmowych usług. W celu przetestowania bazy udostępnił nam kod i hasło dostępu. Miłym akcentem jest list

przysłany po zakończeniu Targów. Wydaje się, że firma jest bardzo zainteresowana współpracą z nami.

Z przyczyn niestety niezależnych od nas nie doszło do skutku spotkanie z przedstawicielem *Dawson Books*. Z tą firmą mamy nawiązany dobry kontakt i wszystkie ustalenia, na których nam zależy zostaną już wkrótce poczynione. Planujemy testowanie bazy e-książek *dawsonera.com*. Najprawdopodobniej nastąpi to w styczniu 2008 r.

Do bardzo ciekawych spotkań należało spotkanie z przedstawicielem firmy *LibreDigital*

Firma zaprezentowała ciekawą propozycję udostępniania zdigitalizowanych wydawnictw

w skali międzynarodowej. Idea tego przedsięwzięcia polega na tym, by opis zdigitalizowanego wydawnictwa został umieszczony w katalogu bibliotecznym. Pomysł nie jest nowy. Jednak obszar, którym miałby być nim objęty jest imponujący. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.libredigital.com

Tematyka wystąpień na forum targowym była bardzo zróżnicowana. Omawiane były zagadnienia od aspektów wydawniczych po czytelnictwo dzieci. Nas najbardziej interesowały zagadnienia związane z e-książką np. *Leadnig simple, Visual and design trends in educational publishing, Publishing and marketing of dictionaries New ISO standard and proposals for other ISO-standards, Global sales & distribution channels*

Wydaje się, że obecnie wydawcy są najbardziej zainteresowani tym, by należności za udostępnianie wydawnictw elektronicznych były regulowane na bieżąco w systemie korzystasz – płacisz (należność regulowana poprzez system punktów bądź kartą płatniczą).

Katalogi targowe przywiezione z Frankfurtu pozwolą zapoznać się pracownikom i studentom PW z ofertami firm wydawniczych i dystrybucyjnych.

(A.P. M.R.)

VI Forum SBP

W dniach 11-13 października 2007 r. obyło się w Warszawie VI Forum SBP i Konferencja Jubileuszowa *Przyszłość bibliotek w Polsce*. Obrady Forum zdominowane były uroczystościami jubileuszowymi, prezentowano materiały dotyczące historii SBP, a także dyskutowano o planach organizacji na przyszłość. W tej części obrad referat *Rola ustawy o bibliotekach dla rozwoju bibliotek w Polsce i na świecie* wygłosiła Jolanta Stępiak.

Podczas konferencji dyskutowano o zawodzie bibliotekarza, przyszłości czasopism bibliotekarskich, przyszłości bibliotek akademickich, naukowych, publicznych, szkolnych i pedagogicznych, a także o współczesnych problemach nauki o książce, bibliotece i informacji.

(J.S.)

Zarządzanie marketingowe biblioteką

W dniach 17-19 października 2007 r. w Chorzowie odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Zarządzanie marketingowe biblioteką*, zorganizowana przez Komisję Zarządzania i Marketingu przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Wydział Zamiejscowy w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu.

Obrady rozpoczął prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Wiesław Babik. Referatem zatytułowanym *Od marketingu tradycyjnego do marketingu internetowego* wprowadził uczestników konferencji w zagadnienie teorii marketingu. W każdym następnym referacie, prelegenci tylko w kilku słowach odwoływali się do definicji zarządzania i marketingu. Większość swoich wystąpień opierali na praktycznym stosowaniu zasad marketingowych w bibliotekach macierzystych.

Urszula Jadczyk z Politechniki Śląskiej określiła misję biblioteki akademickiej jako pośrednictwo między światem nauki i kultury a użytkownikami. Marketing biblioteczny ma na celu promowanie wizerunku biblioteki wśród jej użytkowników, ale ważną rzeczą jest dobra współpraca wszystkich pracowników. Dla użytkowników to pracownicy są obrazem biblioteki. Dlatego wszyscy pracownicy powinni być świadomi celu i misji biblioteki, a współpraca między poszczególnymi oddziałami winna odbywać się na zasadzie sprzedaży usług.

Urszula Pośłada z UMCS w Lublinie mówiąc o budowaniu więzi w środowisku uniwersyteckim, podkreśliła ważną rolę dobrej współpracy biblioteki z pracownikami naukowymi uczelni. Misją biblioteki powinno być wspieranie edukacji i badań naukowych realizowanych przez nauczycieli akademickich.

W jaki sposób wykorzystać w bibliotece nowe rozwiązania oparte na narzędziach internetowych pokazywała Bożena Jaskowska z Uniwersytetu Rzeszowskiego. W referacie przedstawiony został krótki przegląd nowoczesnych technik marketingowych wykorzystujących narzędzia Web 2.0 i inne pokrewne internetowe technologie. Wyróżnione zostały serwisy społecznościowe, fora dyskusyjne, chaty, blogi oraz „wirusowe przekazywanie informacji”. Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego na swojej stronie zamieściła forum dla czytelników i bibliotekarzy.

Szczególne ożywienie na sali zagościło w czasie wystąpienia Edyty Gudek-Piekoszewskiej i Pauliny Podroźnej z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej na temat *Wizerunku medialnego biblioteki*, w którym prelegentki w sposób humorystyczny przekonywały, „że nie taka bibliotekarka straszna, jak ją malują” oraz mówiły w jaki sposób należy współpracować z mediami.

Wykorzystanie elementów strategii marketingowych w bibliotekarstwie fińskim przedstawiła Iwona Pugacewicz z UW. Ograniczenia czasowe pozwoliły

tylko na wskazanie, jak bardzo zaangażowane jest środowisko bibliotekarskie w życie mieszkańców. Prelegentka wspomniała o punktach bibliotecznych otwieranych na dworcach kolejowych, stacjach benzynowych, akcjach „Internet na Kółkach”, wystąpieniach bibliotekarzy na antenie radiowej itp.

Marcin Dembowski, oprócz prezentacji produktów firmy Emerald, wystąpił także z referatem *Identyfikacja korporacyjna jako potężne źródło przewagi konkurencyjnej*. Podkreślił jak ważna jest rola identyfikacji pracowników z firmą oraz wskazał różnicę między wizerunkiem a reputacją firmy. Ostrzegł również przed pułapkami jakie mogą pojawić się przy wykorzystywaniu marketingu internetowego.

Podczas jednej z dyskusji nawiązano do kwestii pobierania opłat za nieterminowe zwroty książek. Większość bibliotek wprowadziła taki system i próbuje różnych metod egzekwowania naliczonych kar. Ciekawym rozwiązaniem, które „łagodzi ból” studentów jest stemplowanie książek zakupionych, bądź przekazanych przez czytelników specjalną pieczęcią z informacją o źródle jej pozyskania.

Materiały z konferencji po opracowaniu przez organizatorów zostaną przesłane do uczestników i przekazane do zbiorów BG PW.

W konferencji uczestniczyły: Wioletta Dudzik i Maryla Górńska.

(W.D., M.G.)

Infobroker

8 listopada 2007 r. w Warszawie odbyło się zorganizowane przez Centrum Promocji Informatyki III seminarium z cyklu Infobroker zatytułowane *Efektywne wykorzystanie zasobów informacyjnych sieci*.

W programie spotkania zaplanowano następujące wykłady:

Nowe trendy w branży wyszukiwarek internetowych – omówienie nowatorskich rozwiązań, trendów w Polsce i na świecie (Bogdan Miś, członek Komitetu POLSKA 2000 Plus, PAN),

Źródła informacji biznesowych – bazy danych, serwisy informacyjne i inne narzędzia wspomaganie pozyskanie informacji gospodarczych (Katarzyna Materska, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Warszawski),

Sposoby wyszukiwania multimedialnych zasobów w Internecie (Lidia Derfert-Wolf, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy),

Web 2.0 jako źródło informacji – możliwości i zagrożenia (Krzysztof Skowronek, Adam Ścibor, PRESS-SERVICE Monitoring Mediów),

Infobroker w świecie biznesu – kiedy i do jakich zadań przedsiębiorstwa potrzebują usług brokera informacji? Studium przypadku prezentujące przykładowe badanie rynku wykonywane przez firmę infobrokerską (Bartosz Pastuszka, IBBC Brokerzy Informacji),

Zarządzanie wiedzą i informacją w nowoczesnej organizacji (Piotr Malak, Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika; Podyplomowe Studia Infobrokerstwa i Zarządzania Informacją),

Bezpieczne wyszukiwanie informacji w Sieci – możliwe zagrożenia i sposoby zapobiegania (Krzysztof Młynarski, Teleinformatica),

Darmowe czy płatne? W jakim kierunku, w Polsce i na świecie, rozwija się branża elektronicznej dystrybucji zasobów informacyjnych? (Henryk Hollender, dyrektor Biblioteki Politechniki Lubelskiej).

W seminarium uczestniczyły: Iwona Socik, Teresa Styczek i Marta Sadowska.

(M.S.)

EBSCO

13 listopada 2007 r. w Rzymie odbyło się spotkanie Academic Advisory Board EBSCO Publishing w celu przedyskutowania skuteczności polityki wydawniczej firmy. Omawiano kwestię zakresu oferowanych baz, ich dostosowania do potrzeb i oczekiwań użytkowników, w porównaniu do innych podobnych produktów (np. Proquest). W spotkaniu udział wzięło ok. 20 przedstawicieli ośrodków akademickich z całej Europy. Na zaproszenie EBSCO Publishing udział w spotkaniu wzięła dyr. Jolanta Stępiak.

(J.S.)

Konsorcjum Polskich Szkół Ekonomicznych

W dniach 22 –23 listopada 2007 r. odbyło się zorganizowane przez Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie spotkanie przedstawicieli bibliotek szkół ekonomicznych.

Zaprezentowane zostały nowości związane z produktami firm: Emerald, EUROMONITOR oraz EUROMONEY POLSKA S.A.

Omówiono rozbudowaną wersję bazy Emerald Management Xtra 2008, która oprócz stale dostępnych własnych wydawnictw udostępnia dodatkowo zawartość ok. 500 tytułów czasopism. Nowa wersja oferuje także artykuły z zeszytów specjalnych lub konferencyjnych, zamieszcza linki dla bibliotekarzy (w tym przykłady szkoleń dla studentów) oraz dla piszących prace naukowe.

Dokonano prezentacji bazy Global Market Information Database, podkreślając jej wielką przydatność dla ekonomistów oraz osób przygotowujących raporty statystyczne, gospodarcze i ludnościowe (produkt firmy EUROMONITOR).

Przedstawiono także nową bazę firmy ISI Emerging Markets, w której uzupełniono materiały dotyczące Polski. Warto pamiętać, że korzystając z tej bazy mamy dostęp m.in. do Rzeczpospolitej i Gazety Prawnej.

Ze strony domowej BG PW – link E-bazy – można skorzystać z baz: ISI Emerging Markets oraz Emerald

Management Xtra. Bibliotekę Główną PW reprezentowała Grażyna Komorowska.

(G.K.)

Efektywność funkcjonowania bibliotek

W dniu 23 listopada 2007 r. odbyło się w Bibliotece Narodowej międzynarodowe seminarium *Efektywność funkcjonowania bibliotek-standardy*.

Referenci przedstawili narzędzia pomiaru jakości usług stosowane w bibliotekach poszczególnych krajów.

Pierwszy referat: *BIX. Pomiar efektywności jako kryterium rankingu bibliotek niemieckich* przedstawiła Ulla Wimmer. Prelegentka jest jedną z osób odpowiedzialnych za ranking bibliotek niemieckich tzw. BIX-indeks biblioteczny. Jest to zainicjowany w październiku 1999 r. niemiecki ranking bibliotek. Biorą w nim udział dobrowolnie biblioteki publiczne i naukowe. Wskaźnik BIX wyliczony został po raz pierwszy w 2000 r. W tej chwili ilość bibliotek uczestniczących w projekcie jest dwukrotnie większa niż na początku. Dotychczas porównaniem objęto ponad 280 bibliotek publicznych. Od 2004 r. pomiarom BIX mogą poddawać się także biblioteki naukowe. W roku 2007 w badaniu uczestniczyły 244 biblioteki. Roczna składka uczestnika programu wynosi 170 euro. Wyniki projektu BIX podawane są do publicznej wiadomości latem każdego roku. Są one publikowane w BIX-Magazin. Można tam znaleźć także przykłady „best practice” w postaci portretów zwycięskich bibliotek. Na stronie internetowej www.bix-bibliotheksindex.de zamieszczone są szczegółowe wyniki ze wszystkich lat. Efektywność funkcjonowania bibliotek publicznych i naukowych analizowana jest oddzielnie i przy uwzględnieniu odmiennych aspektów. W bibliotekach publicznych dokonuje się pomiaru mocnych i słabych stron w zakresie realizacji celów, ukierunkowania na klienta, efektywności ekonomicznej i polityki kadrowej. W ramach każdej kategorii mierzone są trzy do sześciu wielkości. Na przykład dla kategorii „ukierunkowanie na klienta” uwzględnia się liczbę odwiedzin i wypożyczeń na jednego mieszkańca miasta oraz liczbę godzin, w których biblioteka jest otwarta w ciągu tygodnia. Biblioteki naukowe bada się pod kątem infrastruktury udostępnianej użytkownikom, stopnia wykorzystania oferowanych usług, efektywności kosztów świadczonych usług i posiadania wystarczającego potencjału umożliwiającego niezbędny rozwój.

Drugi referat wygłosiła Lidia Derfert-Wolf: *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce – opis projektu i rezultatów*. Przedstawiła ona projekt, który służy wszystkim bibliotekom naukowym do wypełniania ankiet i wniesienia tym samym wkładu w wypracowanie standardów/wzorców funkcjonowania. Autorka zauważyła, że biblioteki polskie w porównaniu z niemieckimi niechętnie biorą udział w takich

przedsięwzięciach. Zespół ds. Standaryzacji dla bibliotek naukowych powstał nieformalnie w 2001 r., natomiast w 2004 r., zostało zawarte porozumienie w sprawie projektu. Koordynatorem realizacji projektu jest Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, a prace ZSBN zostały wpisane do zadań Konferencji Dyrektorów Szkół Wyższych.

Projekt AFBN, którego nadrzędnym celem jest wypracowanie standardów/wzorców dla polskich bibliotek naukowych zakłada realizację następujących zadań:

- pozyskiwanie danych w celu opracowania wskaźników i standardów dla bibliotek naukowych w Polsce,
- opracowywanie i publikowanie rocznych raportów,
- rekomendowanie twórcom rankingów krajowych wskaźników istotnych dla charakterystyki działalności bibliotek,
- opracowanie metody oceny funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce,
- prowadzenie badań porównawczych wyników analizy ze wskaźnikami i standardami funkcjonowania zagranicznych bibliotek naukowych.

Kolejny referat: *Pomiary efektywności w bibliotekach węgierskich rezultaty i problemy* został przedstawiony przez Ilonę Hegykozi (Dyrektor Biblioteki Węgierskiego Instytutu Bibliotecznego w Budapeszcie). Przedstawiła ona projekt na lata 2003-2007 dotyczący poprawy jakości działalności bibliotek. Projekt ten obejmuje zebranie danych o bibliotekach, wykorzystanie metod porównawczych względem różnych typów bibliotek, przygotowanie do wprowadzenia standardów.

Kolejny projekt jest planowany na lata 2008-2013, w którym będą realizowane takie zagadnienia jak:

- rozwój kultury czytelnictwa,
- poprawa warunków jakości życia, wzrost zatrudnienia i konkurencyjność usług,
- przyjazny dla użytkownika dostęp w każdym budynku i niezależnie od godzin pracy,
- przekazywanie wszystkich dostępnych informacji i danych, w szczególności dotyczących dziedzictwa kulturowego.

Następne referaty *Standardy dla bibliotek publicznych w Republice Czeskiej i Biblioteki Publiczne Słowacji-osiągnięcia w zakresie podnoszenia jakości działania* dotyczyły regionalnych bibliotek publicznych naszych sąsiadów. Ostatni referat *Standardy organizacyjne w polskim bibliotekarstwie publicznym (propozycje)* wygłosił Jerzy Maj. Prelegent podjął się próby omówienia pakietu standardów organizacyjnych dla bibliotek publicznych. Zamierzenie przewidziane jest na dwa lata tj. do końca 2008 r. i podzielone na 3 etapy. Pierwszy z etapów, obejmujący standardy określone mianem urbanistyczno-architektonicznych jest już opracowany. Wskaźniki urbanistyczno-architektoniczne

w projektowaniu nowych i użytkowaniu istniejących bibliotek publicznych to:

- gęstość sieci,
- ogólna powierzchnia użytkowa lokali bibliotecznych,
- powierzchnia na zbiory,
- powierzchnie dla bibliotekarzy,
- pozostałe powierzchnie.

Pełne teksty referatów są na stronie internetowej Instytutu Goethego

<http://www.goethe.de/ins/pl/war/wis/sbi/mat/plindex.htm>

W seminarium udział wzięły Alicja Portacha i Izabella Rokita.

(I.R.)

Online Information

W dniach 2-4 grudnia 2007 r. odbyła się w Londynie 22 konferencja i targi poświęcone informacji i przemysłowi informacyjnemu. Jest to największa w świecie impreza poświęcona tej tematyce. W tym roku zgromadziła ona 900 delegatów z 43 krajów, wśród których znalazło się ok. 100 międzynarodowych ekspertów-liderów informacji. Referaty zgrupowano w 3 równoległe ścieżki tematyczne - odbyło się 31 sesji. Przedstawiono 69 referatów i poprowadzono 5 paneli dyskusyjnych. Jednocześnie zorganizowano ponad 100 seminariów prowadzonych przez wystawców w trakcie targów.

Tematyka spotkania:

- wyzwania 2.0
- wyszukiwanie i odkrywanie informacji
- łączenie użytkowników i wykorzystanie inteligencji zespołowej
- rola nowych technologii w doskonaleniu procesu dostarczania informacji
- użytkownicy i ich potrzeby
- zarządzanie informacją dla przedsiębiorstw
- Biblioteka, Wydawnictwo

W spotkaniu udział wzięły: Grażyna Kiwała i Elżbieta Mroczek.

(elamr)

Internet w Bibliotekach - Open Access.

W dniach 7-8 grudnia 2007 r. odbyła się w Toruniu IV Ogólnopolska Konferencja EBIB *Open Access - Internet w bibliotekach*. Jej tematyka dotyczyła szeroko rozumianego pojęcia otwartego dostępu do wiedzy i informacji, zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i rozwiązaniach praktycznych. W wygłoszonych przez prelegentów z Polski i zagranicy referatach zachęcano do popularyzowania idei publikowania w otwartym dostępie wśród środowisk naukowych oraz prawodawców (np. Sejm, rząd, organizacje społeczne itp.).

Według Davida Prosser'a, dyrektora Europejskiego Oddziału SPARC (Scholarly Publishing & Academic Resources Coalition) w obliczu nieustannego wzrostu cen czasopism naukowych, otwarty dostęp przynosi korzyści

zarówno autorom artykułów (lepszemu dystrybucja, więcej cytowań), czytelnikom (pełniejszy dostęp do potrzebnej literatury) oraz bibliotekom (sprostanie potrzebom informacyjnym czytelników). Goście z krajów, gdzie idea open access jest już powszechnie znana (m. in. Szwecji, Wielkiej Brytanii, Portugalii, Turcji), mówili o początkach tworzenia czasopism typu OA, serwisów **o nich informujących** (DOAJ) oraz otwartych repozytoriów instytucjonalnych (LU: research) czy tematycznych (E-LIS). Poruszano problemy związane z prawem autorskim, z odpowiednią infrastrukturą (sprzęt, oprogramowanie, standaryzacja protokołów przekazywania danych) oraz polityką ruchu OA (m. in.: Inicjatywą Budapesztańską, Deklaracją Berlińską, działaniami KE).

Polscy prelegenci w swoich wystąpieniach przedstawili pierwsze krajowe działania na rzecz OA, m. in. powstanie repozytorium dziedzinowego Sieci Doskonałości ECNIS (Environmental Cancer Risk, Nutrition and Individual Susceptibility) w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi, tworzenie sieci bibliotek cyfrowych i repozytoriów (sieć PIONIER), projekt pierwszego polskiego wydawnictwa elektronicznego OA (projekt DIR), tworzenie serwisów Wolne Lektury czy Wolne Podręczniki. Dużo miejsca poświęcono problematyce praw autorskich, w tym koniecznych zmian zarówno w samym prawie, jak i w normach jego przestrzegania w Polsce oraz otwartemu modelowi licencjonowania Creative Commons.

Zadaniem dla środowiska bibliotekarskiego, ze względu na rolę, jaką pełnią w szeroko rozumianej nauce i kulturze jest popularyzowanie informacji na temat nowych sposobów dystrybucji wiedzy i płynących stąd korzyści.

(J.K.)

ODWIEDZILI NAS

- pracownik Biblioteki Durban University of Technology (Afryka Północna) w celu zwiedzenia biblioteki i zapoznania się z pracami Oddziału Opracowania Książek i Zbiorów Specjalnych
- z powtórną wizytą przybyły 2 koleżanki z Biblioteki Ossolineum we Lwowie, w związku z zakupem i wrażaniem tam systemu ALEPH w celu konsultacji stosowanych w BG PW zasad opracowania zbiorów
- przedstawicielka firmy OVID – prezentując produkty firmy
- przedstawiciele firmy ABE Marketing, w celu przedyskutowania warunków tworzenia konsorcjów bibliotek oraz pozyskiwania dla nich dofinansowania na zakup wydawnictw elektronicznych
- grupa 12 bibliotekarzy z Biblioteki Narodowej w St Petersburgu (Rosja), w celu zapoznania się z zasadami funkcjonowania naszej Biblioteki

Przypominamy:
bieżące informacje podajemy sukcesywnie na stronie
domowej Biblioteki Głównej

<http://www.bg.pw.edu.pl>

Zachęcamy do czytania informacji zawartych w EBIBie:

<http://ebib.oss.wroc.pl/>